

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 45 ΕΑΔΗΣΥ/2025

(του άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα 14 Μαΐου 2025, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού Δώρου 7-9 γραφεία της, συνήλθε η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως και εμπροθέσμως σε όλα τα Μέλη της Επιτροπής.

Κατά τη συνεδρίαση αυτή από τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν:

Προεδρεύουσα: Ευαγγελία Κουτούπα (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Σύμβουλος: Δημήτριος Χανής

Μέλη: Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Η Πρόεδρος Ανδρονίκη Θεοτοκάτου και τα Μέλη, Χρυσάνθη Ζαράρη και Νικολέτα Κοττά, απουσίασαν δικαιολογημένα.

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης Π.Ε. Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Δήμητρα Παπασταματίου, ΕΕΠ ειδικότητας Νομικών, ΕΑΔΗΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παρέστησαν, επίσης, η Εισηγήτρια, η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μ. Σιδέρη, καθώς και η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μ. Παναγοηλιοπούλου, οι οποίες, μαζί με την εισηγήτρια, αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας των Μελών της Επιτροπής και τη λήψη απόφασης.

ΘΕΜΑ: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2γ του ν. 4412/2016, για την υπογραφή σύμβασης παροχής υπηρεσιών ΑΠΟΧΛΟΑΣΗΣ & ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ», συνολικής εκτιμώμενης αξίας 445.063,90€ χωρίς ΦΠΑ, για χρονικό διάστημα έως 6 μήνες.

I. Με το έγγραφο με αρ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 3720/ 17.04.25, όπως αυτό συμπληρώθηκε με τα έγγραφα με αρ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 3721/ 17.4.25, 3793/24.4.25 και 4202/7.5.25 μετά του συνημμένου σε αυτά φακέλου, ο Δήμος Αθηναίων αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης, κατ'άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει, για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση για την ανάθεση σύμβασης με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών ΑΠΟΧΛΟΑΣΗΣ & ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ, συνολικής εκτιμώμενης αξίας 445.063,90€ χωρίς ΦΠΑ, για χρονικό διάστημα έως 6 μήνες, βάσει των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε απρόβλεπτη κατάσταση.

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1. Η αιτούσα αναθέτουσα αρχή επικαλείται τα εξής:

Η Δ/νση Πρασίνου και Αστικής Πανίδας του Δήμου Αθηναίων, έχει την ευθύνη συντήρησης:

1. Σε Κοινόχρηστους Χώρους Πρασίνου (Πάρκα, Δασύλλια, Πλατείες, Τρίγωνα και Νησίδες, Πεζόδρομους, Παρτέρια και Ζαρντινιέρες, Προαύλιους χώρους Σχολείων, Πράσινα Δώματα σε Σχολικά Συγκροτήματα, παιδικές Χαρές, Περιβάλλοντα χώρο Εκκλησιών, Άλση, Λόφους, Κοιμητήρια, κ.λπ.), συνολικής έκτασης 3.942 περίπου στρεμμάτων, και έκτασης καθαρού πρασίνου περίπου 3.347 στρεμμάτων. Η προαναφερθείσα έκταση πρασίνου, είναι κατανεμημένη στις 7 Δημοτικές Κοινότητες και συγκεκριμένα σε 1.346 ξεχωριστούς χώρους, ως εξής (Πίνακας 1) :

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Δ.Κ.	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ			ΛΟΦΟΙ, ΑΛΣΗ, ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΑ	
	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΚΤΑΣΗ (στρ.)	ΕΙΚΤΗ ΕΚΤΑΣΗ (στρ.)	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (ΣΤΡ)
1	294	183,679	257,011	4	650
2	214	159,750	223,190	4	204

3	147	137,050	246,647	2	675
4	119	139,546	228,264	2	16,5
5	168	153,027	267,203	1	35
6	178	134,345	178,549	3	206,5
7	208	259,099	359,813	1	240
ΣΥΝΟΛΟ	1.328	1.166,496	1.760,677	17	2.027
	ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ		154		

2. Ο Δήμος Αθηναίων, έχει επίσης την ευθύνη συντήρησης των Δενδροστοιχιών της πόλης συνολικού αριθμού 93.891 Δένδρων, τα οποία είναι κατανεμημένα στις 7 Δημοτικές Κοινότητες , ως εξής (Πίνακας 2):

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΔΡΟΣΤΟΙΧΙΩΝ /ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
1η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	19.920
2η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	16.500
3η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	8.644
4η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	7.314
5η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	15.808
6η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	8.505
7η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	17.200
ΣΥΝΟΛΟ	93.891

2. Στο πλαίσιο των ως άνω αρμοδιοτήτων του, ο Δήμος έχει προκηρύξει με την υπ'αρ. διακήρυξη 204465/20.08.2024 (ΑΔΑΜ:24PROC015307138/21.08.2024) διαδικασία για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης με τίτλο «ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΙ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ, ΜΕ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΥΤΗΣ ΤΟΥΣ 36 ΜΗΝΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΜΕ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΝΕΡΟΥ, ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΠΟΡΩΝ», συνολικής εκτιμώμενης αξίας 24.132.227,14€ χωρίς ΦΠΑ.

Αντικείμενο της εν λόγω σύμβασης είναι η παροχή υπηρεσιών ενίσχυσης του πρασίνου σε νέους και υπάρχοντες χώρους πρασίνου, βελτίωσης της ποιότητας του υπάρχοντος πρασίνου στους χώρους πρασίνου, περιποίησης των δένδρων πεζοδρομίου και βελτίωσης και προστασίας του πρασίνου των Λόφων και Αλσών του Δήμου Αθηναίων, που βρίσκονται σε όλη την έκταση των επτά Δημοτικών κοινοτήτων, καθώς και η παροχή υπηρεσιών αναβάθμισης των αρδευτικών συστημάτων με σκοπό την εξοικονόμηση νερού και χρόνου εργασίας, προστατεύοντας παράλληλα τους χώρους πρασίνου. Κριτήριο ανάθεσης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει τιμής, με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, κατόπιν παράτασης που δόθηκε στην αρχικά προβλεπόμενη προθεσμία της 07.10.2024, την 12.11.2024.

3. Στον εν λόγω διαγωνισμό υποβλήθηκαν 4 προσφορές, εν συνεχεία δε με την υπ'αρ. 279/03.02.2025 πράξη της Δημοτικής Επιτροπής, εγκρίθηκαν τα υπ'αρ. 1/24.01.2025 και 2/27.01.2025 Πρακτικά-Γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Διενέργειας & Αξιολόγησης Προσφορών, περί αξιολόγησης του περιεχομένου των υποφακέλων «Δικαιολογητικά Συμμετοχής – Τεχνική Προσφορά» (1^ο Πρακτικό) και «Οικονομική προσφορά» των συμμετεχόντων, με ταυτόχρονη ανάδειξη (2^ο Πρακτικό) του προσωρινού ανάδοχου. Με την υπ'αρ. 623/17.03.2025 (ΑΔΑ: 6Θ9ΧΩ6Μ-ΑΘ0) πράξη της Δημοτικής Επιτροπής του Δήμου Αθηναίων, εγκρίθηκε το υπ'αρ. 3/07.03.2025 Πρακτικό - Γνωμοδότηση της Επιτροπής Διενέργειας & Αξιολόγησης Προσφορών περί αξιολόγησης των δικαιολογητικών κατακύρωσης του Προσωρινού Αναδόχου. Στις 31.03.2025 ασκήθηκε προδικαστική προσφυγή της ένωσης εταιρειών ΤΟΜΗ ΑΒΕΤΕ - UNISON Facility Services ΑΕ, με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 502/02.04.2025, κατά των Πρακτικών – Γνωμοδοτήσεων της αρμόδιας Επιτροπής Διαγωνισμού, κατά το μέρος τους με το οποίο κρίθηκαν ως νόμιμες και παραδεκτές οι προσφορές των οικονομικών φορέων «ΖΙΤΑΚΑΤ ΑΤΕΒΕ» και «ΓΕΚ Services Μ.Α.Ε.», και με την υπ'αρ. 577/02.04.2025 πράξη ΕΑΔΗΣΥ ορίστηκε η 09.05.2025 ως ημερομηνία εξέτασής της.

Λόγω των ανωτέρω, η αιτούσα εκτιμά ότι οι διαδικασίες για την ολοκλήρωση της εν εξελίξει διαγωνιστικής διαδικασίας και η έναρξη εκτέλεσης της σύμβασης που θα προκύψει, δεν

προβλέπονται νωρίτερα από τον Δεκέμβριο του 2025, αν ληφθεί υπόψη ότι, κατόπιν της προκύψασας διοικητικής εμπλοκής, ενδέχεται να ακολουθήσει δικαστική εμπλοκή, καθώς και τον χρόνο που απαιτείται για τη διενέργεια του απαιτούμενου προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

4. Όπως αναφέρει, στην προσπάθειά της να διασφαλίσει την αποτελεσματική εκτέλεση των εργασιών αποχλόασης και αρδεύσεων καθώς και την προστασία του δημοσίου συμφέροντος, με την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων, προέβη για 3η φορά στην ενεργοποίηση της πρόβλεψης του άρθρου 132 του Ν.4412/2016(και της αντίστοιχης του άρθρου 5 του υπ'αρ. 91794/07.04.2021 21SYMV008421444 2021-04-07) περί τροποποίησης της ισχύουσας σύμβασης η οποία μετά από 2^η τροποποίηση έληξε στις 06.04.25, για αύξηση του συμβατικού αντικειμένου κατά ποσοστό 4,35%, ήτοι ποσού 1.243.278,39€ χωρίς ΦΠΑ, και ημερομηνία λήξης τον Οκτώβριο του 2025. Κατά τον προβλεπόμενο από το Ελεγκτικό Συνέδριο έλεγχο νομιμότητας του σχεδίου του συμφωνητικού τροποποίησης, εκδόθηκε η υπ' αρ. 114/2025 Πράξη του Ζ' Κλιμακίου, με την οποία κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου τροποποίησης της 91794/7-4-2021 σύμβασης καθώς και της παράτασης της διάρκειας έως 6-10-2025, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό, καθώς έκρινε ότι η 3^η κατά σειρά παράταση της αρχικής σύμβασης, και η ανάθεση των πρόσθετων εργασιών, ανεξαρτήτως εάν αυτές δικαιολογούνται ή μη, δεν παρίστανται αναγκαίες για την ολοκλήρωση του αρχικού συμβατικού αντικειμένου, αλλά στην ουσία πρόκειται για ποσοτική και χρονική επέκταση αυτού, κατά παράβαση των αρχών της διαφάνειας και της ελευθερίας του ανταγωνισμού. Η Αναθέτουσα Αρχή υπέβαλε προσφυγή ανάκλησης κατά της ως άνω πράξης του Κλιμακίου ενώπιον του Ζ' Τμήματος του Δικαστηρίου, η οποία συζητήθηκε στις 6-5-2025 και αναμένεται η έκδοση σχετικής απόφασης.

5. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, ο Δήμος Αθηναίων αιτείται την προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, για την ανάθεση της «ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΠΟΧΛΟΑΣΗΣ & ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ», στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, συνολικής εκτιμώμενης αξίας #445.063,90€# πλέον ΦΠΑ 24%, για χρονικό διάστημα έως έξι (6) μήνες από την υπογραφή της σύμβασης ή μέχρι ολοκλήρωσης της ανωτέρω εν εξελίξει ηλεκτρονικής ανοικτής

διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης ή μέχρι ολοκλήρωσης της δυνατότητας τροποποίησης της υπ'αρ. 91794/07.04.2021 (ΑΔΑΜ 21ΣΥΜΝ008424144 2021-04-07) Σύμβασης, με τίτλο «*ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΩΝ, ΠΕΖΟΔΡΟΜΩΝ, ΚΛΙΜΑΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗΝ 1η, 2η, 3η, 4η, 5η, 6η ΚΑΙ 7η Δ.Κ. ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΓΙΑ 36 Μήνες*», όποιο από τα ως άνω επέλθει πρώτο.

III. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

6. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι:

“2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη”.

IV. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

7. Το υπό εξέταση αίτημα του Δήμου Αθηναίων, ο οποίος αποτελεί μη κεντρική αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 3 ν. 4412/2016, αφορά σε προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση για την ανάθεση δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών, (CPV 77310000-6 Φύτευση και Συντήρηση Χώρων Πρασίνου - 51220000-0 Υπηρεσίες Εγκατάστασης Εξοπλισμού Ελέγχου) προϋπολογισθείσας δαπάνης που υπερβαίνει το κατώτατο όριο των Οδηγιών, όπως ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 5 του παραπάνω νόμου. Επομένως συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατά το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

Η διαδικασία με διαπραγμάτευση, έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016, περιπτώσεις,

με τα οποία μεταφέρθηκαν στο εθνικό δίκαιο τα άρθρα 26 και 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αντίστοιχα (βλ. σχετικώς ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C-337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56, της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, ΕΥ:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, ΕΥ:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C -549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, ΕΥ:C:2016:634, σκέψη 35).

Συναφώς, επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις οι οποίες συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συστατικής ερμηνείας (βλ. υπό το πνεύμα αυτό ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, σκέψη 33, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32).

8. Η αναθέτουσα αρχή επικαλείται, ως νομική βάση θεμελίωσης του αιτήματός της, τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία εξαρτάται από τη σωρευτική συνδρομή των παρακάτω απαιτούμενων προϋποθέσεων:

α) η ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης, β) η ύπαρξη κατεπείγοντος, μη συμβιβαζόμενου με την τήρηση των προθεσμιών διενέργειας διαγωνισμού και γ) η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και του εξ αυτής απορρέοντος κατεπείγοντος.

Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ήταν γνωστά στην αναθέτουσα αρχή, ούτε ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της και τα οποία κατέστησαν ανέφικτο τον έγκαιρο προγραμματισμό εκ μέρους της των ενεργειών που ήταν αναγκαίες για την αντιμετώπισή τους (βλ. μεταξύ άλλων Ελ.Συν. Απόφαση 1080/2022 σκ. 6).

Ομοίως, οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.

Τέλος, η επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης δικαιολογείται για την ανάθεση εκείνων μόνο των υπηρεσιών που είναι απολύτως αναγκαίες και συνδέονται αιτιωδώς με τα απρόβλεπτα γεγονότα και όχι για την κάλυψη των τακτικών (πάγιων) αναγκών της αναθέτουσας αρχής, το δε βάρος απόδειξης της σωρευτικής συνδρομής των προϋποθέσεων προσφυγής στην ως άνω εξαιρετική διαδικασία το φέρει η αρχή που τις επικαλείται (πρβλ. ΣΕ 1987/2021 κ.α).

Στο σημείο αυτό, δέον όπως επισημανθεί ότι στο πλαίσιο χορήγησης σύμφωνης Γνώμης για την προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία διαπραγμάτευσης, βάσει των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η κατ' άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' αρμοδιότητα της Αρχής περιορίζεται αποκλειστικά στη διερεύνηση της σωρευτικής συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής των οικείων διατάξεων και δεν εκτείνεται στη διενέργεια της περαιτέρω διαδικασίας ανάθεσης σε συγκεκριμένο/ους οικονομικό/ούς φορέα/είς (πρβλ. Γνώμες Δ112/2024, Δ106/2024, Δ93/2023, Δ40/2022, Δ9/2021 της Αρχής).

9. Ως προς τη συνδρομή των παραπάνω προϋποθέσεων και την τεκμηρίωση του αιτήματος της, η αναθέτουσα αρχή επικαλείται ότι υφίσταται συνθήκη κατεπείγοντος, δεδομένου ότι οι χώροι πρασίνου και τα δένδρα των δενδροστοιχιών διαδραματίζουν καταλυτικό ρόλο στην εύρυθμη λειτουργία της πόλης και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Οι υψηλής ποιότητας χώροι πρασίνου και δενδροστοιχίες συμβάλλουν καθοριστικά στη δημιουργία μιας ανθεκτικής και βιώσιμης πόλης, καθώς επηρεάζουν κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες.

Ειδικότερα, όπως επικαλείται η αναθέτουσα αρχή στο σχετικό αίτημα, τα φυσικά φαινόμενα και οι ανθρώπινες δραστηριότητες (διαρκώς αυξανόμενη χρήση των κοινόχρηστων χώρων πρασίνου το τελευταίο χρονικό διάστημα και τουριστική ανάπτυξη της Αθήνας) συχνά προκαλούν καταστροφές ή ανάγκες έκτακτων παρεμβάσεων:

- Βανδαλισμοί, καταστροφές, κλοπές: Περιστατικά βανδαλισμών, όπως οι κοπές δέντρων, οι φθορές σε παρτέρια και η καταστροφή των αρδευτικών συστημάτων, προκαλούν σημαντικές

επιπτώσεις στην εικόνα και τη λειτουργικότητα των χώρων. Αυτά τα περιστατικά απαιτούν άμεση και δαπανηρή αποκατάσταση.

- Απρόβλεπτη καταστροφή των αρδευτικών συστημάτων από άγνωστα παραβατικά στοιχεία: Επιπλέον, το πρόβλημα εντείνεται και με την κλοπή διαφόρων αρδευτικών εξαρτημάτων από τους χώρους πρασίνου δημιουργώντας συνεχή προβλήματα στην ομαλή λειτουργία του αρδευτικού συστήματος.

Οι επιπτώσεις που προκύπτουν από την καταστροφή των αρδευτικών συστημάτων είναι οι εξής:

Επιπτώσεις στο περιβάλλον και τα φυτά

- Ξήρανση θάμνων και δέντρων: Οι θάμνοι και τα δένδρα δεν μπορούν να αρδευτούν επαρκώς, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε μαζικές απώλειες.
- Απώλεια βιοποικιλότητας: Η υποβάθμιση του πράσινου χώρου οδηγεί στην απώλεια οικοσυστημάτων, με αρνητικές συνέπειες για την τοπική πανίδα και τη βιοποικιλότητα.

Οικονομικές επιπτώσεις

- Απώλεια αξίας των δημόσιων χώρων: Η υποβάθμιση του πρασίνου λόγω της μη σωστής άρδευσης υποβαθμίζει την εικόνα της πόλης, μειώνοντας την τουριστική και εμπορική αξία της περιοχής.

Αισθητικές επιπτώσεις

- Μείωση της αισθητικής ποιότητας του δημόσιου χώρου: Χωρίς σωστό πότισμα, τα παρτέρια και οι πράσινοι χώροι θα αρχίσουν να φαίνονται ξηροί και εγκαταλελειμμένοι, επηρεάζοντας την καθημερινότητα των πολιτών καθώς και την αισθητική του περιβάλλοντος.

Κοινωνικές επιπτώσεις

- Απώλεια αναψυχής και ευημερίας: Οι δημόσιοι χώροι, όπως τα πάρκα και οι πλατείες, είναι απαραίτητοι για τη σωματική και ψυχική υγεία των πολιτών. Η καταστροφή της άρδευσης οδηγεί σε λιγότερους χώρους για αναψυχή, άθληση και κοινωνικοποίηση.
- Επιπτώσεις στην κοινωνική συνοχή: Οι δημόσιοι χώροι που είναι σωστά διατηρημένοι ενισχύουν τη συνειδητή κοινότητα ενισχύοντας την κοινωνική αλληλεπίδραση. Η έλλειψή τους μπορεί να υπονομεύσει τη συλλογική αίσθηση ευθύνης και συμμετοχής των πολιτών.

Αύξηση των θερμοκρασιών και των κινδύνων για την υγεία

- Αύξηση θερμοκρασίας (φαινόμενο θερμικής νησίδας πόλης): Η έλλειψη πρασίνου οδηγεί σε αύξηση της θερμοκρασίας , επηρεάζοντας αρνητικά τη ζωή των κατοίκων και τους εκθέτει σε υψηλότερους κινδύνους θερμοπληξίας κυρίως κατά τη διάρκεια καλοκαιρινών μηνών.
- Αυξημένος κίνδυνος για τη δημόσια υγεία: Η αποξήρανση φυτών και δέντρων μπορεί να επιφέρει αύξηση της σκόνης και των αλλεργιογόνων, με αρνητικές συνέπειες για την υγεία, ιδιαίτερα σε άτομα με αναπνευστικά προβλήματα.

Επιπλέον, ως προς τα ακραία καιρικά φαινόμενα, η κλιματική αλλαγή έχει οξύνει την ένταση και τη συχνότητα τους, τα οποία επηρεάζουν άμεσα την κατάσταση και τις ανάγκες συντήρησης του πρασίνου.

Όπως τονίζει η αιτούσα, σύμφωνα με τα προκαταρκτικά μετεωρολογικά δεδομένα τα οποία ανέλυσε η επιστημονική ομάδα του meteo.gr /Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών (Ε.Α.Α) , το καλοκαίρι του 2024 ήταν το θερμότερο που καταγράφηκε στα χρονικά της χώρας.

Οι επιπτώσεις τις οποίες καλείται να αντιμετωπίσει η Διεύθυνση Πρασίνου & Αστικής Πανίδας, βάση των προαναφερόμενων φαινομένων στους δημόσιους χώρους είναι πολλές και σοβαρές, όπως αστικές πυρκαγιές.

Υπό τις περιστάσεις αυτές, με δεδομένη τη λήξη, στις 06.04.25 της προηγούμενης σύμβασης και την υπ' αρ. 114/2025 Πράξη του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου τροποποίησης της 91794/7-4-2021 σύμβασης καθώς και η παράταση της διάρκειάς της έως 6-10-2025, η ανάγκη παροχής των εν λόγω υπηρεσιών παρίσταται κατεπείγουσα, η δε θεραπεία αυτής, στην οποία κατατείνει η σκοπούμενη σύμβαση, δεν συμβιβάζεται, με τις προθεσμίες που τάσσουν άλλες διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, της επισπευσμένης διαδικασίας περιλαμβανομένης (πρβλ ενδεικτικά Δ112/2024 σύμφωνη γνώμη της Αρχής).

Ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης, η αναθέτουσα αρχή επικαλείται την προκύψασα -στην εκκρεμή διαγωνιστική διαδικασία- διοικητική εμπλοκή η οποία πιθανολογεί ότι θα εξελιχθεί σε δικαστική, και ενώ ο διαγωνισμός είχε προκηρυχθεί έγκαιρα, από 20.08.2024, ήτοι 8 σχεδόν μήνες πριν τη λήξη της εν ισχύ τότε σύμβασης (Απρίλιος 2024), σε συνδυασμό με το αρνητικό αποτέλεσμα του προληπτικού ελέγχου

νομιμότητας του σχεδίου τροποποιητικής σύμβασης από το Ελεγκτικό Συνέδριο τον Απρίλιο 2025. Τονίζεται δε ιδιαιτέρως, ότι η ανάγκη κάλυψης των υπηρεσιών προκύπτει εντόνως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες που ακολουθούν.

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο εξέτασης της συνδρομής απρόβλεπτου γεγονότος, η τήρηση χρονοβόρων, ενδεχομένως, διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμών, εξαιτίας των εγκρίσεων, των δημοσιεύσεων, ή της υποβολής προδικαστικών προσφυγών και αιτήσεων αναστολής και ακύρωσης από τους συμμετέχοντες, δεν συνιστά οπωσδήποτε απρόβλεπτη περίπτωση, συνδεόμενη αιτιωδώς με την κατεπείγουσα ανάγκη για απευθείας ανάθεση σύμβασης (πρβλ. ΣτΕ 1747/2011, 156/2022 ΔΕφ Πειρ (Ακυρ.), Τμ. IV 160/2013, 182/2014 και αποφάσεις της Αρχής 1, 25, 30, 49, 73, 93/2014, 159, 160/2016, Δ61/2019, Δ12ΕΑΔΗΣΥ/2022, Δ16ΕΑΔΗΣΥ/2022). Εξυπακούεται δε ότι μια επιμελής αναθέτουσα αρχή οφείλει να ξεκινήσει εγκαίρως τις διαδικασίες σύναψης που συνάδουν με το ενωσιακό και το -σε συμμόρφωση με αυτό εθνικό δίκαιο. Στο υποβληθέν αίτημα γίνεται ιδιαιτέρως επίκληση του ότι η οφειλόμενη συνδυαστικά στα ως άνω γεγονότα καθυστέρηση επηρεάζει καθ' υπέρβαση της απαιτούμενης προβλεψιμότητας, την ομαλή εξέλιξη και έγκαιρη ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας,

Ο ανωτέρω περιγραφόμενος λόγος διαφαίνεται, όπως επικαλείται η αιτούσα, να συνιστά γεγονός ανυπαίτιο για την ίδια, καθότι δεν μπορούσε να προληφθεί, αφού ο Δήμος Αθηναίων εκκίνησε την διαγωνιστική διαδικασία για την κάλυψη των εν λόγω αναγκών ήδη από τον Αύγουστο του 2024.

Όσον αφορά τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης, παρίσταται προφανής, και τούτο διότι σε περίπτωση απουσίας της διοικητικής εμπλοκής, η διαγωνιστική διαδικασία θα είχε ολοκληρωθεί εγκαίρως.

Η αναθέτουσα αρχή επικαλείται στο αίτημά της, ότι η υπό εξέταση διαπραγμάτευση, ποσού 445.063,90 ευρώ χωρίς ΦΠΑ για χρονικό διάστημα 6 μηνών και η σύμβαση που θα προκύψει, θα καλύψει μόνο τις υπηρεσίες που είναι απολύτως αναγκαίες, λαμβάνοντας υπόψη ότι πιθανολογεί ότι η διοικητική εμπλοκή θα εξελιχθεί σε δικαστική, καθώς και τον χρόνο που απαιτείται για τον προσυμβατικό έλεγχο που θα διενεργηθεί από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνει ότι στην περίπτωση που ολοκληρωθεί είτε η εν εξελίξει

διαδικασία τροποποίησης είτε η εν εξελίξει διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, η σύμβαση που θα προκύψει από την διαδικασία διαπραγμάτευσης θα διακοπεί, αποτελώντας ρητή διάταξη στο σχετικό συμφωνητικό.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω διαφαίνεται να πληρούται η προϋπόθεση ανάθεσης της σύμβασης, όμως στο **απολύτως απαραίτητο αναγκαίο μέτρο**, ήτοι σε χρονικό διάστημα έως 6 μηνών, όπως κρίνει η Επιτροπή της Αρχής (πρβλ. ενδεικτικά Δ19, Δ43, Δ123, Δ133/2023 Δ51/2024 και Δ112/2024 Γνώμες της Αρχής).

IV. Συμπέρασμα :

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή της Αρχής ομόφωνα αποφασίζει:

Την παροχή σύμφωνης γνώμης για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2γ του ν. 4412/2016, για την υπογραφή σύμβασης παροχής υπηρεσιών ΑΠΟΧΛΟΑΣΗΣ & ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ», συνολικής εκτιμώμενης αξίας 445.063,90€ χωρίς ΦΠΑ, για χρονικό διάστημα έως 6 μήνες, ήτοι στο **απολύτως απαραίτητο αναγκαίο μέτρο**, λόγω συνδρομής των προς τούτο προϋποθέσεων.

Αθήνα, 14 Μαΐου 2025

Ο Συντάκτης

Η Προεδρεύουσα Σύμβουλος

Δημήτριος Σταθακόπουλος

Ευαγγελία Κουτούπα